1938 ий 15 МАЙ № 42 (425) Акшэ 5 ыр.

8-шэ ИЙ ЛЭКТЭШ

Чыла эллаcэ пролэтар-шамыч, ушныза!

Рвэзэ коммунист

ВЛКСМ Маробком дэн Горком орган

САЙЛЫМАШЫМ СЭҤЫМАШ ДЭНЭ ВАШЛИИАШ

РСФСР дэн Марий АССР Вэрховный Совэтыш сайлымашым чыла шэмэр калык кугу кумыл нӧлталтмаш дэнэ вашлийэш. Заводласэ, колхозласэ, вузласэ, учрэждэнийласэ эртарымэ митинг-шамычыштэ участвоватлышэ - шамычын да чыла шэмэр калыкын шоныкашыжт иктэ—сайлымашым сэҥымаш дэнэ вашлийаш. 26 ийуньышто избиратэль-шамыч гражданский долгым шуктыш избиратэльный урно дэкэ мийэн, шкэ йӱкыштым коммунист дэн бэспартийнэ-шамычын блокын кандидатышт вэрч пушаш улыт. Тидэ кэчым кугу куанымаш дэнэ вучат.

Совэтский молодьож РСФСР дэн Марий АССР Вэрховный совэтыш сайлымашым политичэский дэн производствэнный активностым путырак чот нӧлтымаш дэнэ вашлийэш. Йӱринский кожтрэстысэ пашазэ, служышо дэн инжэнэрно-тэхничэский пашазэ-шамычын письмашт мэмнан рэспубликысэ чыла молодьожым чаплэ сэҥымашым ыштышаш вэрч кучэдалмашкэ тарватэн.

Мэмнан рэспубликысэ молодьож заводлаштэ, колхоз пасулаштэ да моло вэрэат социалистичэский сорэвнованьым да тудын кӱшыл формыжым—стахановский движэньым кумдан шарэн шога.

Пропагандист, агитатор, чтэц, бэсэдчик-шамыч цэхлаштэ, пасулаштэ, лудмо пӧртлаштэ, йошкар пусаклаштэ да моло вэрэат избиратэль-шамыч коклаштэ агитационно-массовый пашам чарныдэ ыштэн шогат. Нуно избиратэль-шамычлан положэньым, Конституцийым, мэждународный положэньым умылтарат, нунын коклаштэ социалистичэский сорэвнованьэ дэн стахановский движэньым шараш полшат.

Марий йал озанлык коммунист школын эн активнэ агитаторышт Мамайэв, Блинов да моло йолташмыт избиратэль-шамыч коклаштэ избиратэльный законым да Конституцийым тунэммаш дэнэ 14 заньатьэ гыч эртарэныт. Нуно избиратэльный законым умылтарымаш дэч посна мэждународный положэньэ дэнат бэсэдым эрэак эртарат. Избиратэль-шамыч нунын бэсэдэ эртарымашкышт кугу куанымаш дэнэ коштыт.

Тыгак Торйал районышто агитатор Кардакова йолташ избиратэль-шамыч коклаштэ агитационно пашам чарныдэ ыштэн шога.

Каласаш кӱлэш, посна райкомол-шамыч агитатор-пропагандист-шамычлан кӱлэш полышым пуэн огыт шого. Нунын дэнэ пашам огыт ыштэ, лэкцийым, инструктивный совэшаным, консультацийым огыт эртарэ.

Сотнур райкомол РСФСР да Марий АССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ законым умылтарашлан агитаторлан 106 комсомолэцым да нэсойузный молодьожым шогалтэн. Но нунылан кӱлэш полышым пуэн огэш шого. Инструктивный совэшаным, консультацийым ик канат эртарэн огыл. Нуно кузэ вэрлаштэ пашам ыштат, райкомол ок шинчэ. Райкомолын вуйлатыдымыжэ дэнак посна агитатор-шамыч паша ыштымыштым чарнэныт.

Комсомольский организаций - шамычын задачышт—молодьожын кушшо активностьшым пэнгыдэмдаш да вуйлаташ, партийлан кажнэ избиратэльым сайлашлан йамдылаш полшаш.

Комсомольский организаций-шамычлан чыла молодьожым агитационный пашадэнэ авалташлан, тидлан шкэ вийым мошто кучылтман. Кызыт утларакшым агитационно - массовый пашам цэхлаштэ, пасулаштэ, общэжитийлаштэ, квартирыштэ, клубышто, лудмо пӧртыштӧ да моло вэрэат ыштыман.

СССР Вэрховный Совэтыш сайлаш йамдылалтмэ опытым кажнэ комсомольский организацийлан да агитаторлан пэнгыдэмдыман. Агитационно пашам лэкций, бэсэдэ, доклад, йӱкын лудмаш, экскурсий, агитповозко, туддэч моло мэтод дэнат ыштыман. Избиратэль-шамычын избиратэльный кампаньын политичэский кӱлэшлыкшэ нэргэн, сайлымашын тэхникшым да порйадкшым РСФСР дэн Марий АССР-ын да моло сойузный рэспубликынат социалистичэский строитэльствэн сэҥымаш-шамычышт нэргэн эрэак умылтарэн шогыман.

Сай организатор шамыч

„Лэнин" колхоз пэлэнсэ комсомол организаций (Пэктубай район) шошо ага паша жапыштэ пасушто агитаций паша ыштыш 5 йэҥым ойырэн. Кызыт нуно колхозник-шамычлан газэт гыч мэждународный положэньым, РСФСР дэн Марий АССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ нэргэн положэньым умылтарат.

М. Николайэв.

И. В. Сталин дэн В. М. Молотов йолташ-шамыч Грузинский ССР Вэрховный Совэт дэпутатлан баллотироватлалташ согласийым пуэныт

Тбилиси олан Лэнинский 1 № избиратэльный округысо шэмэр-шамычын общэствэнный организацийышт дэн общэствыштын 1.500 прэдставитэльышт 9 майыштэ окружной прэдвыборный погынымашыш погынэн, Иосиф Виссарионович Сталин дэч Грузинский ССР Вэрховный Совэт дэпутатлан вунын избиратэльный округыштышт баллотироватлалташ шкэ согласийжым пуаш йодыныт.

Иосиф Виссарионович Сталин Лэнинский избиратэльный округышто баллотироватлалташ шкэнжын согласийжым каласэн манын 11 майыштэ увэрым налмэ. Тыгак Вӓчэслав Михайлович Молотов Тбилиси олан Сталинский 8 № избиратэльный округыштыжо баллотироватлалташ шкэнжын согласийжым каласэн манын увэрым налмэ.

Увэрым налмэ почэш йӱдым Тбилисин йатыр прэдприйатыштыжэ шэмэр-шамычын шуко йэҥан митингышт лийыныт. Шэмэр-шамыч Сталин йолташын да тудын соратникшэ Молотов йолташын Лэнинский дэн Сталинский избиратэльный округлаштэ баллотироватлалташ кэлшымышт нэргэн увэрым шокшын вашлийыныт. Выступатлышэ-шамыч шкэнынштын мучашдымэ куанымашыштым каласэн, пэлэдалтшэ ордэноносный Грузийын шэмэржэ-шамыч коммунист дэн бэспартийнэ-шамычын сэҥаш лийдымэ сталинский блокышто чыланат ик йэҥ сэмын родной Сталин вэрч да тудын ӱшанлэ соратникшэ-шамыч вэрч, элын ӱшанлэ эргыжэ дэн ӱдыржӧ-шамыч вэрч голосоватлаш тӱҥалыт манын ойлэныт.

* * *

Тбилиси оласэ Лэнинский избиратэльный округын окружной избиратэльный комиссийжэ 11 майыштэ Грузинский ССР Вэрховный Совэт дэпутатыш кандидатлан Иосиф Виссарионович Сталин йолташым рэгистрироватлэн.

Тбилиси оласэ Сталинский избиратэльный округын окружной избиратэльный комиссийжэ Грузинский ССР Вэрховный Совэт дэпутатыш кандидатлан Вӓчэслав Михайлович Молотов йолташым рэгистрироватлэн.

Иванова Марина Филлипповна—РСФСР Вэрховный Совэтыш сайлыыашлан Сэрнурский 61 №-ан Окружной избиратэльный комиссийын члэнжэ.

Дрэйфоватлышэ судна-шамыч гыч самольот дэнэ шупшыктэн лукмо морьак дэн польарник-шамыч—

СТАЛИН йолташлан

Шэргакан Сталин йолташ! „Садко" дэн „Лэнин" лэдокол-шамычын сопровождатлымэ почэш дрэйфоватлышэ караван - шамыч гыч шупшыктэн лукмо морьак дэн польарник-шамыч, мэмнан дэк Совэт Ушэм Гэрой Алэксэйэв йолташын экспэдицийжым колтымэтлан Тыйым благодаритлат. Тый, Сталин йолташ, да мэмнан совэт правитэльствэ мэмнам лӱдыкшым огыда кодо манын ӱшаныдымашна ик минутланат лийын огыл. Судналаштэ кодшо мэмнан йолташна - шамыч кызыт лӱддымаш положэньыштэ улыт манын мэ тугак ӱшана. Мэ палэна, кажнэ шэмэр йэҥ кӱлэш минутышто эрэак тылэчда полыш дэн поддэржкым налэш. Тыйым, Сталин йолташ, эшэ ик кана благодаритлэна да чымыр совэт калыкын куанымашыжлан Тланэт кужу ӱмырым да сай тазалыкым жэлатлэна.

Попов („Малыгин" лэдокол), Падалко („Садко" лэдкол), Бэзбородов („Садко"), Фэрмщук („Малыгин"), Кахнович („Садко"), Аитонов (Садко"), Постах („Сталин йолташ" пароход), Костин („Сталин йолташ"), Бурилин („Камчадал" пароход), Гузэв („Садко"), Панинаровский („Сэдов" лэдокол), Чаусовский („Лэнин" лэдокол), Бэдрина („Лэнин"), Спихнулин („Малыгин"), Манилов („Сэдов"), Миздэрикова („Диксон" пароход), Скорняков („Сталин йолташ"), Йэфрэмов („Камчадал"), Ушков („Камчадал"), да моло-шамычат, чылажэ 117 подпись.

Комсомольский звэна ончылно

„Чашкэр" колхозышто (Кужэнэр район) комсомольский звэнам организоватлымэ. Комсомольский звэна шошо ага пашаштэ активнэ участвоватла. Пашан качэствышым сайэмдашлан комсомольский звэнаштэ социалистичэский сорэвнованьым шарымэ. Садлан ударничэствэ дэн стахановский движэньэ эрэ кушкэш. Стахановэц - шамыч шошо ага пашаштэ сай рэзультатым ончыктат. Комсомолэц-шамыч Мокэйэв Д., Исаков А., Мокэйэва М. (комсорг), Макматов Д. да Мокэйэв П. кэчаш паша нормым 112—150 процэнт тэмэн шогат.

М. Г.

78

Коммунист дэн бэспартийнэ-шамыч блокын агитаторышт ойлат

Чайкина Сэрафима Фэдоровна— Марий АССР Вэрховный Совэтыш сайлышашлан Сотнурский 61 №-ан Окружной избиратэльный комиссийын сэкрэтарьжэ.

Агитатор пашам йӧратэм

Мыйын кружокышко стройконторын 14 пашазыжэ тунэмаш коштыт. Мый чылажэ 14 заньатым эртарэнам. Ончыч заньатым 10 кэчэш ик кана эртарэм ыльэ гын, кызыт пашазэ-шамычын йодмышт почэш 5 кэчэш ик кана эртараш тӱҥалынам. Агитатор пашам ышташ СССР Вэрховный Совэтын Пэрвой Сэссийын итогшо гыч тӱҥалынам. Тидэ тьэмэ дэнэ 3 заньатым эртарэнам. Кызыт РСФСР дэн Марий АССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ нэргэн положэньым да Конституцийым туныктэм.

Положэньэ да Конституций тунэммэ дэч посна кум заньатым антисовэтский „право-троцкистский блок" процэсс нэргэн эртарэнам, адак Сталин йолташын пропагандист Ивановлан письмажым тунэмын улына.

Кажнэ заньатыштэ основной тьэмым тӱҥалмэ дэч ончыч пэл час тэкущий момэнт дэнэ бэсэдым эртарэм. Партий дэн правитэльствын пунчалыштым, капиталист эллаcэ да совэт ушэмысэ увэр-шамычым умылтарэм.

Адак кажнэ тьэмэ дэнэ нагльадный пособийым примэньатлэм. Нагльадный пособий слушатэль-шамычлан каймэ матэриалым сай умылашышт пэш кугун полша.

Мланэм агитационно-массовый пашам ышташ шкэнан Марий йал озанлык коммунист школ пэлэнсэ партком да комсомольский комитэт кугун полшат. Эрэак инструктивный совэщаньым, 10 кэчэш ик кана сэминарым эртарат. Адак консультацийым организоватлымэ.

Мый агитатор пашам йӧратэн ыштэм. Тидэ паша кугун политичэски кушкаш полша. 26 ийуньлан шкэ кружокышто улшо слушатэль-шамычым сай йамдылэн шуктэм.

Йошкар Оласэ 11 избиратэльный участкын агитаторжо — комсомолэц
МАМАЙЭВ М. М.

Эн шэргэ—калыкын ӱшанжэ

Лэнинский комсомол мыйым РСФСР дэн Марий АССР Вэрховный Совэтыш сайлашлан Мустай участковый избиратэльный комиссий прэдсэдатэльлан выдвигатлэн да Шэрнур райисполком прэзидиум пэнгыдэмдэн. Тидэ кугу почотно пашам уло кумыл дэн чэстнын шукташ, калыкын ӱшанжым паша дэн оправдатлаш пижам.

Мэ Мустай избиратэльный участкыштэ ССР Ушэм Вэрховный Совэтыш сайлымашымат пэш сай эртарышна.

Тыгак РСФСР дэн Марий АССР Вэрховный Совэтыш сайлымашымат сайын эртараш пижына. Кызыт йамдылалтмаш пашам ыштэна, избиратэль-шамыч коклаштэ избиратэльный законым кӱрылтдэ туныктэна. Мэмнан агитатор-шамыч Кропотов, Токтаулов Андрий, Димитриэв А., Мамайэв В., Мамайэва Е., Байкова И. шкэ пашаштым пэш сай ыштат, избиратэль-шамычым избиратэльный закон тунэммашкэ 100 процэнт шупшыныт, кок кэчэш ик кана заньатийым эртарат.

Сайлашлан йамдылалтмашым озанлык политик кампаний дэн пырльа кэлыштарэн ыштэна. Мустай йалсовэтысэ колхоз-шамыч шошо агам тӱрыс пытарэныт. У тунэммэ ийлан да испытаньэ эртараш йамдылалтына. Школыш тунэмаш кошт-маш 98 процэнт. V дэн VI-шо классыштэ тунэмаш коштмаш 100 процэнтыш шуэш. Тидэ кок классыштэ „плохо" отмэткэ дэн тунэмшэ иктат укэ. Классный руководитэль-шамыч Мамайэв В. дэн Щэрбакова шкэ классыштышт воспитатэльный пашам сай ыштат. Чумыр школ мучко 48 отличнын тунэмшэ уло.

Колхоз массэ коклаштэ агитационный массово-политичэский пашам эшэ чот шарэн РСФСР дэн Марий АССР Вэрховный Совэтыш сайлымашым эша сай эртарэна. РСФСР дэн Марий АССР Вэрховный Совэтыш Лэнин—Сталин партийлан прэданнэ, пэлэдшэ Совэт элын эн сай патриотыштым сайлэна.

Тупанов Н. Я.

РСФСР дэн Марий АССР Вэрховный Совэтыш сайлашлан Мустай участковый избиратэльный комиссийын прэдсэдатэльжэ.

Сайлашлан йамдылалташ полшэна

Мый Мэдвэдэвэ пэлэ кыдалаш школышто (Йошкар-Ола район) историй дэн Конституцийым туныктэм. Тидын дэнэ пырльа ВЛКСМ райком мланэм школышто комсомолэц-шамыч коклаштэ пропагандистский пашам ышташ поручитлэн. Тидэ почотан пашам мый 1 йанварь гыч ыштэм. Заньатьэ аккуратнэ эрта, ик кӱрылтмашат лийын огыл. Комсомолэц-шамыч матэриалым сай палэн налыт.

Мыйын пропагандистский паша ыштымэм жапыштэ комсомол радамыш 10 йэҥым пуртымо. Комсомольский организаций пашам план почэш ышта. Комсомолэц-шамыч сай тунэмыт. Тэвэ Мэдвэдэв чыла прэдмэт дэнэ отлично тунэмэш. Горбунов посрэдствэннэ тунэмын ыльэ гын кызыт сай тунэмэш. Тыгак тунэмын качэствыжым Рӓбчиков, Осипов, Дунайэв, Иаников, молат нӧлталыныт. РСФСР дэн Марий АССР Вэрховный Совэтыш сайлаш йамдылалтмаштэ мэмнан школ кугун полша. Мышинский избиратэльный участкыштэ агитаций пашам ышташ агитатор-шамычым ойрымо. Нуно кружоклаштэ пашам ыштат. 8 кружокышто чылажэ 33 заньатым эртарымэ. Сэминар 5 кана лийын. Кружокыш избиратэль-шамыч чыланат коштыт, РСФСР дэн Марий АССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ нэргэн положэньым туныктымо дэнэ пырльак колхозник-шамычлан мэждународно положэньым, партий дэн правитэльствын пунчалыштым умылтаралтэш. Сталин лӱмэш колхозышто молодьож коклаштэ ВЛКСМ устав дэн программэ тунэммэ 11 заньатым эртарымэ. Тугак моло тьэмэ дэнат заньатьэ эртаралтэш. Политико-воспитатэльный пашам ыштымэ дэнэ молодьож комсомол радамыш пурат.

Мэ РСФСР дэн Марий АССР Вэрховный Совэтыш сайлаш вийан йамдылалтына. Шкэнан йӱкнам коммунист дэн бэспартийный блокын кандидатышт вэрч пуэна.

Садов Н. Н.

Тимакова Нина Антоновна—Марий АССР Вэрховный Совэтыш сайлышашлан Кужэрский 60 №-ан Окружной избиратэльный комиссийын сэкрэтарьжэ.

Ӱшаным оправдатлэм

Мыйым Сотнур районысо тӱҥалтыш дэн кыдалаш шоллаштэ учитэль-шамычын профэссиональный союзшо Марий АССР Вэрховный Совэтыш сайлашлан Моркойальский окружной избиратэльный комиссийыш выдвигатлэныт да Марий АССР Исполком прэзидиум Моркойальский окружной избиратэльный комиссийын сэкрэтарьжылан пэҥгыдэмдэн.

СССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ годым Дэушэвский участковый избиратэльный комиссий прэдсэдатэльын замэститэльжылан пашам ыштэнам. Мэмнан участкыштэ пашам сай ыштымэ. СССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ опытым пэҥгыдэмдэн, Марий АССР Вэрховный Совэтыш сайлымашым шкэнан округышто эшэ сай эртарышаш вэрч уло вийым пыштэн ышташ тӱҥалына.

Михайлов А. М.

Коммунистичэский йал озанлык школын эн сай агитаторышт-шамыч Шола гыч пурлашкэ: Мамайэв М., Тэсмэйэв Н., Михайлова Д., Пуртов К., Гуров Н, Савинов М. да Блинов И.
(Рыбаковын фотожо).

КОМСОМОЛ ИЛЫШ

КОМСОМОЛЬСКИЙ ОРГАНИЗАЦИИ-ШАМЫЧ КУШКЫТ

ВЛКСМ Цэнтральный Комитэтын V-шэ плэнумжо комсомол радамым куштымо шотышто пэш раш корным ончыктэн. Кугу Шокшэм вэлэ кыдалаш школ пэлэнсэ (Шэрнур район) тўналтыш комсомол организаций V-шэ плэнумын рэшэнийжым илышыш пуртышаш нэрч вийан кучэдалэш. Тидэ комсомол организацийым 1937 ий, октьабрь тылзыштэ организоватлымэ, тунэм улыжат 4 комсомолэц вэлэ ыльэ. Бэспартийнэ молодьож коклаштэ коммунистичэский воспитаньэ пашам эрэак ыштэн шогымо дэнэ комсомол радам кэчын кушкаш тўнальэ Кызыт ындэ 37 комсомолэц уло. Адак Киров лўмэш, „Ким" колхозлаштэ комсомол организацийым почмо.

Комсомолэц-шамыч общэствэннэ - политичэский пашам вийан ыштат. 9 комсомолэц агитаторлан, 13 чтэцлан, пырдыж газэт рэдакторлан 8 йэҥ ыштат. Тэвэ Андрэйэв А. А. шкэ пэҥгыдэмдымэ колхозыштыжо РСФСР дэн Марий АССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ нэргэн положэньым сай туныкта. Комсомолэц Богданов И. Е. физкультур пашам сай шындэн. Кызыт гына пуршо комсомолэц НСШ тэ тунэмшэ Йакимов И. фотоаппарат дэн сниматлаш тунэмэш.

Чыла комсомолэц-шамыч политучобо дэн авалтымэ. Фэвраль тылзэ дэч вара комсомольский кружокышто 9 заньатийым, комсомолэц—туныктышо-шамыч политкружокышто 14 заньатийым эртарымэ. Пропагандист-шамыч А. Т. Чэмышэв дэн Богданов И. Г. политучобым сай качэствэ дэнэ эртарат.

М. Йаныш.

* * *

Кужмарий пэлэ кыдалаш школышто пэрвичный комсомольский организацийым 1937 ий дэкабрь тылзыштэ почмо. Почмо годым организацийыштэ улыжат 3 йэҥ вэлэ ыльэ. Комсомольский организаторлан тунам самырык комсомолэц Н. Бусыгин йолташым ойрымо ыльэ. Мутат укэ, пэрвой жапыштэ Бусыгин комсомол пашам ыштыдымыжлан да шагал опытан улмыжлан кöра пашам вигак сайэмдэн ыш кэрт.

ВЛКСМ ЦК V-шэ плэнумын пунчалжэ дэч вара комсомол радамыш угычын 10 йэҥым пуртымо. Тыгэ организаций 16 йэҥ мартэн кушко.

Политикым тунэм шогаш политзаньатий эртаралтэш. Пропагандистлан С Загайнов ышта. Политзаньатыш тудо чыла годымат йамдылалтын, конспэктым ыштэн толэш. Комсомолэц-шамыч заньатийыш йамдылалтын коштыт.

Тугак нупо общэствэнный пашам ыштэн шогат. Кызыт РСФСР да Марий АССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ нэргэн положэньым да Конституцийым туныктат.

Загайнов В.

„У Йал" колхоз пэлэнсэ комсомольский комитэтын (Сотнур район) сэкрэтарьжэ П. Иванов йолташ.

(Сэмьоновын фотожо).

Комсомольский организацийлан огыт полшо

„Ушнымаш" колхозышто (Роҥго район) нэсойузный молодьож шуко шотлалтэш. Нуно комсомол радамыш пураш шонат. Но нунылан иктат огыт полшо Комсомолыш пураш шонышо-шамычлан рэкомэндаций пушо иктат укэ. Тидэ пашам комсомольский организаций ок вуйлатэ. Комсомольский организаций сэкрэтарь Корольов йолташ шкэжат йўын, хулиганитлэн гына коштэш.

Политзаньатий 1938 ийыштэ ик канат лийын огыл. Роҥго райкомол альат пропагандистым муын огыл. Комсомольский организацийын начар паша ыштымыжэ нэргэн райкомоллан шуко кана шиштарымэ гынат, нимогай полышым ок пу.

Чэрнэцов Андрэй.

РАЙКОМОЛ-ШАМЫЧ НАЧАРЫН ПОЛШАТ

Кызыт мартэ Торйал район „Ушэм-Нур" колхоз пэлэн комсомольский организаций укэ ыльэ. Тыштэ комсомольский организацийым СССР Вэрховный Совэтыш сайлаш йамдылалтмэ жапыштэ почмо. Кызыт организацийыштэ ончыл молодьож радам гыч 18 рвэзэ-ўдыр-шамыч шогат. Комитэт сэкрэтарьлан Пушкин Ф. йолташым сайлымэ. Тудо шкэ пашажым сайын шындэн. План почэш тылзылан кум кана политзаньатьэ лийэш. Пропагандистлан Пушкин йолташ ышта.

Кызыт комсомолэц-шамыч РСФСР, Марий АССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ нэргэн положэньым тунэмыт да колхозник-шамыч коклаштэ умландарат.

Но каласаш кўлэш, ВЛКСМ Торйал райком комсомолыш угыч пурышо-шамыч дэнэ пашам начарын ышта. Альэ мартэ организацийыш райкомол пашайэҥ-шамыч полыш пуаш толын огытыл.

Б. Гэрман.

* * *

„Трактор" колхоз пэлэнсэ комсомол организаций (Шэрнур район) пашажым пэш начар ышта. Комсомолэц-шамыч дэн нэсойузно молодьож коклаштэ политикэ-воспитатэльный паша ок ышталт. Политучобо эрэ кўрылтэш. Комсомол погынымаш шуэн лийэш да тудыжат критик дэн самокритик дэч посна эрта. Воспитатэльный паша начар шындымэ дэнэ комсомолэц-шамыч коклаштэ хулиганствэ шарлэн.

Шэрнур райкомол да тудын сэкрэтарьжэ Пэкпайэв комсомол организацийын пашажым ок палэ. Тидэ колхозыш ик канат толын огыл.

Кэнаков И.

КОМСОМОЛЭЦ-ШАМЫЧЛАН ПРИМЭРНЭ ЛИЙМАН

Руйа-Сола пэлэ кыдалаш школышто тунэмшэ комсомолэц-шамыч (Роҥго район) тунэммын качэствыжэ вэрч огыт кучэдал. Посэщайэмость путырак ўлнö. 7-шэ классыштэ тунэмшэ-шамычын посэщайэмостьышт 95 процэнт вэлэ. Комсомолэц-шамыч посэщайэмость вэрч кучэдалмэ олмэш шкэштат прогулым ыштылыт. Комсомолэц Стольаров М. 29-30, апрэльыштэ сўаныш каймыж дэн школыш мийэн огыл. Йанцэв П. шкэ сэмынжэ корэм воктэн „тунэм" коштэш.

Комсомол организаций комсомолэц-шамыч коклаштэ политичэский воспитатэльный пашам ок ыштэ. Садлан комсомолэц-шамычын кызытат тошто йўлашт пытэн огыл. Ианцэвын кумышо чырыкыштэ 8 прэдмэт дэнэ „плохо" отмэткыжэ ыльэ. Тидэ пэш кугу намыс. Комсомолэц Лэбэдэват начар тунэмэш.

Комсомолэц-шамыч школышто воспитатэльный пашам огыт ыштэ.

К.

СОВЕТСКИЙ УКРАИНА

Украинский Совэтский Социалистичэский Рэспублик — Совэт Ушэмын ик эн пойан рэспубликшэ. Фашистский Польшо да фашистскийыш савырнышэ Румыний границэ воктэн улшо Совэтский Украинэ СССР-ын тидэ границыжым пэҥгыдын аралэн шога.

УССР составыш луатик область (Винницкий, Днэпропэтровский, Донэцкий, Житомирский, Камэнэц-Подольский, Кийэвский, Николайэвский, Одэсский, Полтавский, Харьковский, Чэрниговский) да Молдавский Автономный Совэтский Социалистичэский рэспублик пура.

Совэтский Украинын природный пойанлыкшэ пэш шуко уло. Криворожский бассэйныштэ кўртньö рудан запасыжэ ик миллиардат вэлэ тонн, Донэцкий бассэйныштэ шўын запасыжэ 70 миллиард тонн шотлалтэш. Кызыт УССР Совэт Ушэмын пэрвой да тўҥ шўметаллургичэский базыжлан шотлалтэш. Шў лукмо шотышто УССР тўньаштэ жилымшэ вэрым налэш. Чойын производство шотышто УССР Франций, Йапоний да Польшо дэч ончылно шога.

Украинын тэрриторийыштыжэ шэргакан да рэдкий мэталл киймэ вэр уло, нэфть да моло шэргакан ископайэмый вэрым почмо.

Совэт власть ийлаштэ утларакшым кок сталинский вичийаш жапыштэ, Украина куатлэ индустриальнэ аграрный эл лийын.

Совэт власть ийлаштэ Украиныштэ пэрвоклассный тэхникэ дэнэ оборудоватлымэ гигантский прэдприйатьэ-шамыч ышталтыныт. Чаплэ завод-шамыч — Харьковский тракторный, Краматорский машиностроитэльный, Днэпровский альуминиэвый комбинат, „Запорожсталь", „Азовсталь", Криворожский мэталлургичэский, Харьковский турбогэнэраторный, Ворошиловградский паровозостроитэльный, Запорожский комбайновый да шуко молат чылалан палэ улыт.

Украиныштэ элэктроэнэргий производствэ пэш чот кушкын. Лэнин лўмэш ик Днэпропэтровский гидроэлэктростанцийак кугыжан Российын чыла элэктростанцийжэ-шамыч дэч шуко элэктроэнэргийым вырабатыватла.

Украинский Донбасс кугу стахановский движэньын родинажэ лийын. Знамэнитый забойщик-шамычын лўмыштым — Стахановым, Изотовым, Рăбошанкым, кўкшö скоростьын мастэрыштым Пэтр Кировоносым, сталэвар Макар Мазайым да шуко молыматуло эл шинча. Кушкын шогышо пашан производитэльностьшо Украинан вич миллионан пашазэ дэн служышо-шамычлан кўкшö пашадарым, благосостойаньэ чарныдэ кушмашым кондэн.

Украинский ола-шамыч кушкыныт да вашталтыныт. Кийэв, Харьков, Одэсса, Днэпропэтровск, Запорожьэ, Сталино асфальтым да гранитым чийэныт. Шудö дэнэ кугу государствэнный учрэждэньын здараньышт да шуко этажан илымэ корпус-шамыч ышталтыныт.

Украинский колхозный йалын илышыжэ палыдымэ лийын. Кугыжан жап годым Украинын эн сай плодородный мландыжэ пэлыжэ утла помэщик, кулак да монастырь-шамыч кидыштэ ыльыч. А кызыт 35 миллион гэктар плодородный украинский мландым колхоз-шамычлан курымлан да тўлымö дэч посна пользоватлаш пумо.

27.344 колхозышко Украинын 96,2 процэнт крэстьанский озанлыкшым ушымо. Украинын пасушто 88 тўжэм трактор да пэш шуко сложно йал озанлык машина дэн орудий-шамыч пашам ыштат. 1937 ийыштэ кэнгэжым 27 тўжэм комбайн кўкшö, сталинский урожайым погэн. 1937 ийыштэ Украиныштэ чумыр пырчан шурно 1 миллиардат 300 миллион пуд погалтын.

Украиныштэ тэхничэский культур: йытын, хлопок, табак кугу вэрым налын шога. СССР-штэ сакырым лукмаштэ кум ужаш гыч кок ужашыжым Украина пуа. Йошкар ушмэн урожай вэрч кучэдалмашым „пăгисотница" - шамыч Марийа Дэмчэнко, Марина Гнатэнко, Христина Байдич да молат вуйлатэн шогэныт. Тыжэчын тидэ движэньэ уло эл мучко шарлэн.

Совэтский Украина—кўкшö культуран эл, сплошной грамотностьан эл. Рэвольуций мартэ Россий мучко улыжат 91 высший учэбный завэдэньэ ыльэ, кызыт ик Украиныштак 117 высший учэбный завэдэньэ да 476 тэхникум уло, тыштэ 250 тўжэм йэҥ утла тунэмэш. Украиныштэ 17.736 школ уло, тыштэ шочмо украинский йылмэ дэнэ 8,28 проц. чыла йоча-шамыч тунэмыт. Кыдачаш школышто тунэмшэ-шамыч 1914 ий дэнэ таҥгастарымаштэ 26 кана нарэ шукэмыныт.

Украинский искусство, украинский литэратур уло Совэт Ушэмысэ калык-шамычлан кумдан палэ.

Совэтский Украина чыла шкэнжын сэҥымашыжэ дэнэ, шкэнжын пэлэдшэ да куанымашан илышыжэ дэнэ Кугу Октьабрьский социалистичэский рэвольуцийлан, руш кугу калыкын изашольакла полшымашлан, большэвистский партийлан да тудын гэниальнэ вождьшо-шамычлан—Лэнин дэн Сталинлан обăзан.

СОВЭТ УШЭМЫШТЭ

„Ермак“ лэдокол арктичэский рэйсыш кайэн

11 майыштэ Лэнинградский порт гыч „Ермак“ лэдокол арктичэский рэйсыш кайэн. Арктик гыч кайшыжла тудо Мурманскыш пура. Тыштэ „Ермак“ шӱй запасым налэш да варажым ий коклаштэ зимоватлышэ „Русанов“, „Рошаль“ да „Пролетарий“ судна-шамычым лукташлан Франц Иосиф мландыш кайа.

У КИНОФИЛЬМ

Украинский национальный гэрой Устим Кармэлюк лӱмэш кугу историчэский фильмым сниматлаш тӱҥалмэ. У йӱкан фильм Кармэльукын чын образшым ончыкта. Тудо 19-шэ курым тӱҥалтышыштэ крэсаньык восстаньэ-шамычын организаторжо, калыкын пийалжэ вэрч, польский шльахта, украинский помэщик дэн кугыжан чиновник-шамыч ваштарэш чот кучэдалшэ йэҥ ыльэ. Фильмыштэ калыкын мотившэ кумдан кучылталтэш.

Сӱрэт руш да украин йылмэ дэнэ Кугу Октьбрьский социалистичэский рэвольуцийын XXI-шэ идалыкшылан лукталтэш.

◆◆◆

Марийский цикл почылтэш

Тэний Лэнинградский государствэнный унивэрситэт пэлэн йазыковэд-шамычым йамдылаш марийский цикл почылтэш. Тыштэ йазыковэд-шамычым да литэратыр-шамычым йамдылат.

Тунэмаш кыдалаш образованьым налшэ йэҥ-шамыч пурталтыт.

Тунэмаш пурымо нэргэн йодмашым 20 ийунь гыч 1 август мартэ налыт. Иодмашыштэ могай циклыш да факультэтыш пурымо нэргэн ончыктыман. Иодмаш пэлэн тыгай докумэнт-шамыч кӱлыт: образованьэ нэргэн (подлинник), войэнэ службо нэргэн справкэ, автобиографий да госучрэждэньэ дэнэ завэритлымэ 3 фотокартычкэ.

Испытаний руш йылмэ, литэратур, политграмот, матэматик, физик, химий, иностранный йылмэ, гэографий да историй прэдмэт-шамыч дэнэ лийэш. Отличник-шамычлан испытаний ок лий.

Йодмашым тыгай адрэс дэнэ колтыман: Ленинград, 164. Университетская набережная, дом № 7/9, приемной комисия лингвистического факультета.

Подробностьым МарНИНСК-ыштэ (Йошкар-Ола, Горький урэм 9 №-ан пӧрт) налман.

„У Йал“ колхозысо (Сотнур район) самодэйатэльный кружокын члэнжэ-шамыч Махова К., Короткова П., Йарандайэва М., Иванова Н. матросский танэцым танцоватлат. Гармоньым Краснов йолташ шокта.

(Сэмьоновын фотожо).

Швэрник лӱмэш кросс

Луаткокымшо май. Тачэ шошо кэчэ адакат вэсэлан-рак ончалэ. Шийла йыл-гыж йогышо Кокшагэ энгэрын шола могырышкыжо пайрэм кэчэ сэмын калык погынэн. Мотор, пэнгыдэ кап кылан, тӱрлӧ тӱсан майкым чийшэ рвэзэ-ӱдыр-шамыч мӱндӱрчын ончымаш гыч олыкым лэвэдшэ пэлэдышла койыт. Нинэ Йошкар-Оласэ физкультурник-куржшо-шамыч улыт, нуно кэнгэж спортивный сэзонлан йамдэ улмыштым тэргаш лэктыныт. Тэний кроссыш 450 йэҥ лэктын.

Швэрник лӱмэш кроссын главный судьйажэ Злобин йолташ кроссым почэш. Стартьор Мих. Стариков йолташ куржмаш порӓдкым умылтара.

Кроссым эн ончычак Иошкар-Ола лэстранхозысо физкультурница-шамыч почыныт. Нуно нылытынат 500 мэтрым куржыныт. Нинын дэч вара тышэчынак 11 пӧрйэҥ куржо. Тидэ командыштэ моло дэнэ пырльак Лэстранхозын 64 ийаш пашазэжэ Шарафутдин Шагабэйэват кайэн. Тудо финишыш самырык йэҥ-шамыч гайак шыргыжшэ чурийан тольо. Тудын жапшэ ийготлан кӧра начар огыл: 1000 мэтрым 4 минутат 51 сэкундышто куржын.

Кажнэ 5-6 минут гыч иктэ почэш вэсэ куржмашлан старт пуалтэш. Кроссыш толшо-шамыч „Спартак“, „Динамо“ спортивнэ общэствын, Марпэдинститут, пэдрабфак, лэсотэхничэский рабфак коллэктивын физкультурникшэ-шамычым ужыч. Нунын куржмашышт моло-шамыч дэч тэхник дэнэ ойртэмалтын шога.

Луатвизымышэ забэгыштэ куржшо коммунистичэский йал озанлык школын кок командыштэ куржмо годым кугу организованность ыльэ.

1000 мэтрыш куржмаштэ пӧрйэҥ-шамыч кокла гыч пэрвой вэрым **Фаворский** (3 мин., 02,5 сэк.) кокымшо вэрым—Олэньэв нальэ. Нуно коктынат „Динамо“ гыч улыт. Пӧрйэҥ кокла гыч кумышо вэрым ВСХКШ гыч Савинов нальэ.

500 мэтрым курштал-машты ӱдрамаш шамыч кокла гыч пэрвой вэрым **Михайлова** (музыкальнэ тэатральнэ училишэ) налын. Тудо тидэ расстойаньым 1 мин. 48 сэкунд куржын. Кокымшо вэрым лэсорабфак гыч Бубнова (1 мин., 49,1 сэкунд), кумышым Марпэдрабфак командын физкультурницыжэ Бирьукова А. налыныт.

Мутат укэ, тэнийсэ кросс кодшо ий дэнэ таҥастарымаштэ утларак организованно да сайрак рэзультат дэнэ эртэн. Но тугэ гынат каласыдэ кодаш ок лий: физкультурный организаций-шамыч да физкультур паша дэнэ рэспубликанский комитэт кэнгэж сэзоным вашлийаш йамдэ огытыл. Нуно альат тэлымсэ сэмынак тамлэ омо дэнэ малат.

12 май кэчын йатыр физкультурник-шамыч угыч лэктыч. Нунын дэнэ пашам утларак вийангдаш кӱлэш. Тунам вэлэ парадный шургымаш олмэш чынак физкультурын вийангмашыжэ лийэш. Тидэ шотышто комсомольский организаций-шамыч кугу пашам ыштышаш улыт.

Физкультура—комсомольский организаций-шамычын кровный пашашт. Но посна комсомольский руководитэль-шамыч тидэ пашам кӱлэшлан огыт шотло.

Спортивный организацийлаштэ порьадкым ыштыман.

Ал. Сок.
Фэдотов И.

Руш йылмым сай туныкта

Йошкар-Ола музыкальнэ тэатральнэ училищыштэ руш йылмым Колэсникова А. Н. йолташ туныкта. Колэсникова йолташ шкэ пашажым сай шукта. Руш йылмым сай туныктымыжлан тудлан шуко кана прэмийым пумо.

Тунэмшэ-шамычын испытанийлан йамдылалтмашышт Колэсникова йолташ кугун полша. Тунэмшэ-шамычлан урок дэч вара поснa заньатийым эртара.

Потапов Миклай.

Физкультурный кружок пашам сайын ышта

Каганович лӱмэш колхоз пэлэн (Сотнур район) комсомольский комитэтын инициативыжэ почэш 18 йэҥан физкультурный кружокым организоватлымэ. Кызыт физкультурный кружок кэнгэж сэзонлан спортинвэнтарым ситышын налын. Кружок члэн-шамыч ГТО значоклан нормым сдатлаш тӱҥалыныт.

8 майыштэ волэйбольный командэ Маркс лӱм колхоз командэ дэнэ модо. Модмаштэ Каганович лӱм колхозысо физкультурник-шамыч модыш тэхникэ дэн усталыкыштым ончыктышт. Нуно 6:0 счот дэнэ модын налыч.

Бэрэзин Клиш.

КАПИТАЛИСТ ЭЛЛАШТЭ

Австрийыштэ гэрманский фашист-шамычын озалакымышт

Австрийыштэ чыла хлопчатобумажный фабриклан хлопокым суррогат дэнэ вараш кӱштымӧ манын, „Нейе фрейе прессе“ газэт увэртара. Хлопчатобумажный фабрик-шамыч кызыт цэллюлоза гыч „мэжым“ ыштэн лукшаш опытым ыштат. Шовыным ыштэн лукшо промышлэнностьышто, Гэрманий сэмынак, вольык койа кучылтмым чарымэ да химичэский койам гына кучылташ разрэшитлымэ.

Йапонский авиацийын нальотшо

10 майыштэ йапонский самольот-шамыч Сӱйчжоу ӱмбак вич нальотым ыштэныт, олам чот бомбардироватлэныт. Ола ӱмбак 200 утла бомбым кудалтымэ. „Дамейваньбао“ газэтын увэртарымыжэ почэш бомбардироватлымэ дэнэ 4 тӱжэм пӧртым шалатымэ да 300 утла мирный гражданым пуштмо.

●●●●

Пашаштым сайэмдат

Туршо почто отдэлэньыштэ (Оршанкэ район) ыштышэ письмоносэц-шамыч колхозник-шамычым газэт дэнэ, письма дэнэ сайын обслуживатлашлан шкэ ӱмбакышт обӓзательствым налыныт. Письмоносэц-шамыч газэтым, письмам колхозник-шамычлан пасушко паша ыштымашкэ намийэн пуат. Тыгак колхозник-шамычлан РСФСР дэн Марий АССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ нэргэн положэньым туныктат обӓзатэльствым налыныт.

Тэтэрин Ал.

Отрьадыштэ пашам вийаҥдыман

Мэмнан Кузнэч пэлэ кыдалаш школышто (У-Торйал район) пионьэрский отрьадым шукэртак организоватлымэ. Но пионьэр паша ок ыштал. Сбор план почэш ок эртаралт. Шуко кана сбор кӱрылтын. Пионьэр-шамыч галстукым пыжыктэн огыт кошт. Отрьад Совэт прэдсэдатэль Шкалин Миклай шкат галстук дэч посна коштэш.

Отрьадыштэ пашам сайын ышташ чыла условийат уло. Пионьэр уголок коктыт уло, туштo тӱрлӧ модыш улыт. Тугэ гынат пионьэр паша йӧршэш ок кой. Канымэ жап йокрокын эрта. Модышым организоватлышэ иктат укэ.

Тунэмшэ.

Отв. редактор— Г. М. ЭРСКИЙ.

Адрес редакции: Мар. АССР, г. Иошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, комн. № 74, телефон № 90.

Упол. Главлита Мар. АССР А—531. Тираж 3000 экз. Иошкар-Ола, 1-ая типография Маргосиздата.